บทที่ 5
สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ ประการแรก เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบสำรวจการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิท ฉบับนักเรียน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ประการที่สอง เพื่อเปรียบเทียบความตรงเชิงโครงสร้างของกลุ่มข้อคำถามทางบวกและกลุ่มข้อคำถามทางลบในแบบสำรวจการเห็นคุณค่าในตนเอง ในเรื่องจำนวนองค์ประกอบ ลำดับที่ขององค์ประกอบ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และประการที่สาม เพื่อตรวจสอบความตรงของตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง ที่ใช้วิธีการวัดแตกต่างกัน 3 วิธี คือ วิธีการวัดโดยใช้ข้อคำถามทางบวกและข้อคำถามทางลบ วิธีการวัดโดยใช้ข้อคำถามทางบวกอย่างเดียว และวิธีการวัดที่ใช้ข้อคำถามทางลบอย่างเดียว โดยประยุกต์ใช้โมเดลเอ็มทีเอ็มเอ็ม ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบ CFA-CT, CFA-CTCU, CFA-CTCM และ CFA-CTUM โดยมีสมมติฐานการวิจัย 3 ข้อ คือ (1) โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองในภาพรวมมีความตรงเชิงโครงสร้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ (2) โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองในภาพรวม โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางบวก และโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางลบ มีจำนวนองค์ประกอบ ลำดับที่ขององค์ประกอบ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบแตกต่างกัน (3) ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเอง ที่ใช้วิธีการวัดแตกต่างกัน 3 วิธี โดยประยุกต์ใช้โมเดล MTMM ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน แบบ CFA-CT, CFA-CTCU, CFA-CTCM และ CFA-CTUM แตกต่างกัน

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 734 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน มีตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร คือ ตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเองด้านตนโดยทั่วไป ตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเองด้านตนทางสังคม-เพื่อน ตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเองด้านทางบ้าน-พ่อแม่ และตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเองด้านโรงเรียน-การศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิท ฉบับนักเรียน ซึ่งมีการใช้ข้อคำถามทางบวกและข้อคำถามทางลบรวมอยู่ในแบบสำรวจเดียวกัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงบรรยายเพื่อศึกษาลักษณะการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ และสถิติวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่าง

ตัวแปรสังเกตได้ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ขั้นต่อไป โดยใช้โปรแกรม SPSS และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยใช้โปรแกรม LISREL 8.50

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบสำรวจการเห็นคุณค่าในตนเองด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ทั้ง 3 โมเดล ปรากฏว่า โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองในภาพรวม โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางบวก และโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางลบ มีโครงสร้างองค์ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเอง ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง 4 องค์ประกอบเหมือนกัน คือ การเห็นคุณค่าในตนเองด้านตนโดยทั่วไป การเห็นคุณค่าในตนเองด้านตนทางสังคม-เพื่อน การเห็นคุณค่าในตนเองด้านทางบ้าน-พ่อแม่ และการเห็นคุณค่าในตนเองด้านโรงเรียน-การศึกษา และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเองในแต่ละโมเดลแตกต่างกันทั้ง 4 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาแยกตามโมเดล ผลปรากฏดังนี้

1.1 โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองในภาพรวม มี 4 องค์ประกอบ เรียงตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบได้ดังนี้ การเห็นคุณค่าในตนเองด้านตนทางสังคม-เพื่อน (.84) การเห็นคุณค่าในตนเองด้านโรงเรียน-การศึกษา (.82) การเห็นคุณค่าในตนเองด้านทางบ้าน-พ่อแม่ (.75) การเห็นคุณค่าในตนเองด้านตนโดยทั่วไป (.55)

การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองในภาพรวมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปรากฏว่า χ^2 = 1069.09, p = .10 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (*GFI*) เท่ากับ .94 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (*AGFI*) เท่ากับ .93 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (*CFI*) เท่ากับ .99 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (*SRMR*) เท่ากับ .04 และค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (*RMSEA*) เท่ากับ .01 แสดงว่า โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิท ฉบับนักเรียนในภาพรวม สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.2 โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางบวก มี 4 องค์ประกอบ เรียงตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบได้ดังนี้ การเห็นคุณค่าในตนเองด้านตนทางสังคม-เพื่อน (.93) การเห็นคุณค่าในตนเองด้านโรงเรียน-การศึกษา (.90) การเห็นคุณค่าในตนเองด้านตนโดยทั่วไป (.90) และการเห็นคุณค่าในตนเองด้านทางบ้าน-พ่อแม่ (.48)

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางบวกกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปรากฏว่า χ^2 = 72.27, p = .99, *GFI* = .99, *AGFI* = .98, *CFI* = 1.00, *SRMR* = .02, *RMSEA* = .00 แสดงว่า โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางบวก สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี

1.3 โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางลบ มี 4 องค์ประกอบ เรียงตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบได้ดังนี้ การเห็นคุณค่าในตนเองด้านทางบ้าน-พ่อแม่ (.92) การเห็นคุณค่าในตนเองด้านโรงเรียน-การศึกษา (.87) การเห็นคุณค่าในตนเองด้านตนทางสังคม-เพื่อน (.65) และการเห็นคุณค่าในตนเองด้านตนโดยทั่วไป (.31)

การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางลบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปรากฏว่า χ^2 = 296.87, p = 1.00, *GFI* = .98, *AGFI* = .97, *CFI* = 1.00, *SRMR* = .03, *RMSEA* = .00 แสดงว่า โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางลบ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี

2. ผลการเปรียบเทียบลำดับที่องค์ประกอบ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้ง 3 โมเดล แตกต่างกัน โดยโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางบวก และโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางลบ มีลำดับที่องค์ประกอบใกล้เคียงกับโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองในภาพรวม โดยโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองในภาพรวม และโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามบวก มีลำดับที่องค์ประกอบด้านตนทางสังคม-เพื่อน และด้านโรงเรียน-การศึกษา ไม่แตกต่างกันคือ มีลำดับที่ 1 และ 2 ในขณะที่โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองในภาพรวม และโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามลบ มีลำดับที่องค์ประกอบด้านโรงเรียน-การศึกษา และด้านตนโดยทั่วไป ไม่แตกต่างกันคือ มีลำดับที่ 2 และ 4 ตามลำดับ

สำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละองค์ประกอบในโมเดลทั้ง 3 โมเดล แตกต่างกันไป โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเองด้านตนทางสังคม-เพื่อน ในโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางบวก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด คือ มีค่าเท่ากับ .93 รองลงมาคือ การเห็นคุณค่าในตนเองด้านทางบ้าน-พ่อแม่ คือ มีค่าเท่ากับ .92 ในโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางลบ

ผลการเปรียบเทียบค่าสถิติระหว่างโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางบวกกับโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางลบ ปรากฏว่า ค่าไค-สแควร์สอดแทรกมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางบวกสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่าโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของ

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

กลุ่มข้อคำถามทางลบ

3. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของการเห็นคุณค่าในตนเอง ที่ใช้วิธีการวัดแตกต่างกัน 3 วิธี โดยประยุกต์ใช้โมเดลเอ็มทีเอ็มเอ็ม ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน แบบ CFA-CT, CFA-CTCU, CFA-CTCM และ CFA-CTUM ปรากฏว่า ความตรงเชิงโครงสร้างของการเห็นคุณค่าในตนเองที่ประยุกต์ใช้โมเดลเอ็มทีเอ็มเอ็ม ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน แบบการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะ-วิธี ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคุณลักษณะ และความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบวิธี (CFA-CTCM) เป็นโมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุด และมีความตรงเชิงลู่เข้าและความตรงเชิงจำแนก โดยไม่มีอิทธิพลของวิธีการวัดมาเกี่ยวข้อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้คือ

1. จากการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองในภาพรวม โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางบวก และโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางลบ มีความตรงเชิงโครงสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ เหมือนกัน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเองด้านตนโดยทั่วไป การเห็นคุณค่าในตนเองด้านตนทางสังคม-เพื่อน การเห็นคุณค่าในตนเองด้านทางบ้าน-พ่อแม่ และการเห็นคุณค่าในตนเองด้านโรงเรียน-การศึกษา ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของคูเปอร์สมิท (Coopersmith, 1981) ที่ชี้ให้เห็นว่า บุคคลเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมภายนอกของบุคคล ที่ประกอบด้วย ความสัมพันธ์กับพ่อแม่อันเป็นสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่และเด็ก โรงเรียนและการศึกษาซึ่งสามารถจัดสภาพแวดล้อมหรือจัดกิจกรรมในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กสืบต่อจากทางบ้าน เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ สถานภาพทางสังคมที่เป็นสิ่งแสดงถึงตำแหน่งหรือระดับของบุคคลในสังคม โดยพิจารณาจากอาชีพ รายได้ ตำแหน่ง หน้าที่การงาน บทบาททางสังคม และเชื้อสายวงศ์ตระกูล สังคมและกลุ่มเพื่อน ซึ่งจะเห็นได้จากการเปรียบเทียบตนเองกับบุคคลอื่นในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะ ความสามารถ พรสวรรค์ ความฉลาด และความสำเร็จ หากบุคคลมีสิ่งดังกล่าวนี้สูงกว่าเพื่อน ๆ หรือได้รับการยอมรับ เป็นที่นิยมชมชอบจากบุคคลอื่น บุคคลก็จะเห็นคุณค่าในตนเองสูง ในทางตรงข้าม หากบุคคลไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มบุคคลก็จะเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง

2. ลำดับที่องค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนทั้ง 3 โมเดล แตกต่างกัน โดยโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองในภาพรวม กับโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางบวก มีลำดับที่องค์ประกอบเหมือนกัน 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ลำดับที่ 1 ด้านตนทางสังคม-เพื่อน และลำดับที่ 2 ด้านโรงเรียน-การศึกษา ในขณะที่โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางลบ มีองค์ประกอบลำดับที่ 1 และลำดับที่ 3 แตกต่างจากโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองในภาพรวม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแบบสำรวจการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิท ฉบับนักเรียน ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้ มีการใช้ข้อคำถามลวงเพื่อตรวจสอบความจริงใจในการตอบของผู้ตอบที่อาจตอบด้วยความอคติที่ต้องการแสดงตนเป็นคนดี คนเก่ง ไม่มีปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นชีวิตของตน ซึ่งข้อคำถามลวงดังกล่าวทำให้สามารถคัดเลือกคำตอบที่มีคุณภาพได้ (แก้วตา คณะวรรณ, 2545) จึงทำให้ลำดับที่องค์ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้ง 3 โมเดล ไม่แตกต่างกันมาก สำหรับผลการเปรียบเทียบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ระหว่างโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางบวกกับโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางลบ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์สอดแทรก แสดงให้เห็นว่า โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางบวกมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ดีกว่าโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางลบ สอดคล้องกับเบนสัน และโฮเซวาร์ (Benson & Hocevar, 1985) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้มาตรวัดเจตคติแบบลิเคิร์ทของข้อคำถามที่เป็นทางบวกทั้งหมด ข้อคำถามทางลบทั้งหมด และข้อคำถามผสม ซึ่งข้อคำถามทางลบได้จากการเติมคำว่า “ไม่” ลงในประโยคข้อคำถามทางบวก พบว่า คะแนนเฉลี่ย ความแปรปรวน และความตรงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่า เป็นการยากสำหรับนักเรียนที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อคำถามทางลบ โดยส่วนใหญ่จะตอบไม่เห็นด้วยกับข้อคำถามทางลบ

3. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของการเห็นคุณค่าในตนเอง ที่ใช้วิธีการวัดแตกต่างกัน 3 วิธี คือ วิธีการใช้ข้อคำถามทางบวกและข้อคำถามทางลบ วิธีการใช้ข้อคำถามทางบวกเพียงอย่างเดียว และวิธีการใช้ข้อคำถามทางลบเพียงอย่างเดียว โดยประยุกต์ใช้โมเดลเอ็มทีเอ็มเอ็ม ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน แบบ CFA-CT, CFA-CTCU, CFA-CTCM และ CFA-CTUM พบว่า แบบสำรวจการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิท ฉบับนักเรียน มีความตรงเชิงโครงสร้างตามผลการวิเคราะห์ด้วยโมเดลเอ็มทีเอ็มเอ็ม ที่ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน แบบการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะ-วิธี ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคุณลักษณะ แต่ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบวิธี (CFA-CTCM) แสดงให้เห็นว่า ผลการวัดตัวแปรสังเกตได้ที่วัดโดยใช้ข้อคำถามทางบวกและข้อคำถามทางลบ

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

ข้อคำถามทางบวกเพียงอย่างเดียว และข้อคำถามทางลบเพียงอย่างเดียว ไม่มีความแปรปรวนอันเนื่องมาจากวิธีการวัดตัวแปร กล่าวคือการวัดตัวแปรสังเกตได้โดยใช้วิธีการวัดที่แตกต่างกัน 3 วิธี ให้ผลการวัดสอดคล้องกันโดยไม่มีอิทธิพลของวิธีการวัดเข้ามาเกี่ยวข้อง และเป็นโมเดลที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีที่สุด ให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลถูกต้องมากที่สุดและไม่มีปัญหาในระบุโมเดล สอดคล้องกับ วรรณี แกมเกตุ (2540) ที่กล่าวว่า โมเดล CFA-CTCM มีข้อดีคือไม่มีความกำกวมในการแปลความหมายความตรงเชิงลู่เข้า ความตรงเชิงจำแนก และอิทธิพลของวิธี กล่าวคือ ถ้าค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าสูงบนองค์ประกอบวิธี แสดงว่ามีอิทธิพลของวิธีปรากฏอยู่ และถ้าความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะมีค่าสูง โดยเฉพาะมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าไม่มีความตรงเชิงจำแนก

ในขณะที่โมเดล CFA-CT ก็มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เช่นกัน แต่ยังมีปัญหาในการระบุโมเดลที่ให้ค่าประมาณพารามิเตอร์ที่ไม่สามารถยอมรับได้ เช่น ค่าความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบมีค่าเกิน 1 และค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย มีค่าเกิน 1 เช่นเดียวกัน อันเป็นผลให้ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนมีค่าเป็นลบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โวทเก่ (Wothke, 1987 cited in Wothke, 1996) ที่พบว่า โมเดล CFA-CT เป็นโมเดลที่ยังมีข้อจำกัดมากเกี่ยวกับความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบสำรวจการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิท ฉบับนักเรียน ปรากฏว่า แบบสำรวจดังกล่าวมีความตรงเชิงโครงสร้างตามแนวคิดของคูเปอร์สมิท และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ทดสอบการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ต่อไป

2. จากผลการเปรียบเทียบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองในภาพรวม โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางบวก และโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางลบ ปรากฏว่า ทั้ง 3 โมเดล มีความตรงเชิงโครงสร้างตามแนวคิดของคูเปอร์สมิท แสดงให้เห็นว่า ในการใช้ข้อคำถามทางบวกและข้อคำถามทางลบรวมอยู่ในเครื่องมือวัดเดียว ด้วยจำนวนข้อคำถามที่แตกต่างกันไม่ทำให้ความตรงเชิงโครงสร้างเปลี่ยนแปลงไปจากทฤษฎี

3. ผลการเปรียบเทียบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางบวก กับโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางลบ ปรากฏว่า โมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางบวก ซึ่งมีข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ มี

ความตรงเชิงโครงสร้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่าโมเดลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มข้อคำถามทางลบ ซึ่งมีข้อคำถามจำนวน 32 ข้อ ดังนั้น ในการสร้างเครื่องมือวัดทางจิตวิทยาควรใช้ข้อคำถามทางบวกเพิ่มมากขึ้นหรือให้มีจำนวนข้อคำถามใกล้เคียงกับข้อคำถามทางลบ ซึ่งจะทำให้เครื่องมือวัดนั้นมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวัดตัวแปรที่แตกต่างกัน 3 วิธี คือ วิธีการวัดโดยใช้ข้อคำถามทั้งทางบวกและข้อคำถามทางลบ วิธีการวัดโดยใช้ข้อคำถามทางบวกเพียงอย่างเดียว และวิธีการวัดที่ใช้ข้อคำถามทางลบเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นความแตกต่างกันที่ลักษณะของข้อคำถาม แต่ไม่ใช่ความแตกต่างกันในวิธีการวัด หรือประเภทของเครื่องมือที่ใช้วัด ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบอิทธิพลของวิธี (Method Effect) ได้อย่างชัดเจน จึงน่าจะมีการวิจัยที่เป็นการศึกษาวิธีการวัดหลาย ๆ วิธี หรือรูปแบบของเครื่องมือวัดในหลาย ๆ รูปแบบ เช่น มาตรวัดแบบเลือกตอบหลายตัวเลือก หรือมาตรประมาณค่า เป็นต้น

2. เพื่อเป็นการประเมินระดับความกลมกลืนที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงควรมีการนำโมเดลไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างชุดเพื่อตรวจสอบความตรงข้ามกลุ่ม (Cross Validation) เพิ่มเติม

3. ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบจำนวนคุณลักษณะ จำนวนวิธีวัด และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ที่เหมาะสมกับการตรวจสอบความตรงของโมเดล MTMM ที่ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ทั้ง 4 รูปแบบ คือ โมเดล CFA-CT, CFA-CTCU, CFA-CTUM และ CFA-CTCM

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University